

Lo Somatent

DIARI REGIONALISTA Y D' AVISOS Y NOTICIAS

Anys XV

Reus, Dimars 28 d' Agost de 1900

[Núm. 3.651]

PUNTS DE SUSCRIPCIÓ

En la Administració d'aquest diari y en las principales librerías d'aquesta ciutat y de fora.
En Barcelona, litografía Mallofré, carrer Junquera, 6.
No s' retornan los originals encara que no s' publicuin.

Redacció y Administració

PLASSA DE LA CONSTITUCIÓ, (PORXOS)

PREUS DE SUSCRIPCIÓ

Reus, un mes . . . . . Ptas. 1
a provincias trimestre . . . . . 3'50
Extranjer y Ultramar 7
Anúels, a preus convencionals.

12 ANYS de continuades curacions y d' una acceptació general, son las millors probas para demostrar que

Farmacia Serra **XAROP SERRA**

es lo millor remey para combatre per crónica y rebelde que sia tota classe de . . . . .

TOS La que paga més contribució de la provincia.

DOCTOR J. MIRÓ

OCULISTA

Consulta en Reus: Lds dilluns y divendres de dos á cinch de la tarde, Arrabal de Santa Anna, 1, primer.

A Tarragona: los demés dias de deu á una del matí y de tres á cinch de la tarde havent travlatat son gabinet al mateix carrer de la Unió, 7, pimer.

ACADEMIA FROEBELIANA

Baix l' advocació de Ntra. Sra. de Montserrat

Carrer de la Presó, núm. 22.

La Directora d'aquest Colegi docent posa en coneixement del públich que desde 'l primer de Setembre próxim quedarán obertes las classes de *parvulos*, se seguirán ab tot rigorisme las teorías sustentadas per los eminentes pedagogos Froebel y Lopez Catalán.

CLASSES ESPECIALS

LABORS: D' adorno, tapicería, brodat, etc., etc., beix la direcció de D. Emilia Domingo.—FRANCÉS: Professora, Mme. Goujard.—SOLFEIX Y PIANO: D. Ricardo Gninard.—DIBUIX Y PINTURA: D. Ramón Casals.—CORTE: Modificació de figurins y montura de sombreros, D.ª Antonia Cabré.

Nota.—En lo referit Centre s' admeterán alumnes internes, mitj pensionistas y recomanadas ab subjecció al Reglament interior del mateix.—La Directora, María Fabra.

Secció doctrinal

Los nous estudis

Veng onses, vengan duros, vengan reales, vengan cuartos.
Campanone, últim acto.

Aviat aquí á Espanya no s' podrà seguir ab profit cap carrera literaria á menos d' esser fill, net, nebot ó be altre parant próxim d' en Rostchild, d' en Comillas, d' en Girona ó del Urquijo... Talment no sembla sino que 'l plén de molts dels nous estudis s' haja concebut no més que ab la mira exclusiva de convertir á la Ensenyansa en una dissimulada fábrika de monedes.

Assignatura sobre assignatura, llibre sobre llibre, drets de matricula sobre drets de matricule sello sobre sello en las instancias d' ingrés, d' exámen, etcétera, etc.; sembla, repetim, que totes las flamants reformas s' hajan arbitrat de manera que l' estudiar avny vinga á costar molts més diners que avans. Ja hi estém conformes nosaltres en que l' estudiar es feyna de ríchs y de burgesos. Ja ho creyém, també, que s' ha de posar un aturador á la invasió dels bárbares dintre de la Ciencia y un non plus ultra als moltíssims barros candidats á la possessió de sabiduría...

Pero aixó deu conseguirse d' altre modo que no pas atacant á la butxaca. Y 'l Goberna que 'ns fa felissos, si volfa aminerar la cantitat numérica d' esperansas de la pátris en perspectiva que fins are han agabellat l' usdefruyt de la Ensenyansa, debía comensar per altres midas diferents de las que ha pres, evitant cuydadosament lo desorganisar aquella.

Per de prompte, l' afany de segregació inmoderada que distingueix á las novas reformas ja va posarse molt patent ab motiu de la divisió originaris del antich

ministeri de Foment en altres dos. D' aquí la necessitat de que 'l ministre de Instrucció pública si volia justificar la conveniencia del cárrech, se lliensés á fer y á desfer de cop y volta, com qui treballa de ferma en una cosa imprescindible. (D' aixó n' ha vingut la promulgació de novells plans d' estudis. Y ab ells, seguint la punta donada desde un principi, la arbitraria reducció de molts Facultats a un estat verdaderament fragmentari; la subdivisió especiosa de las més principals carreras en diminutes *carreretas*; l' augment esfereidor del número d' assignaturas en totes ellas, la multiplicació redundant é innecessaria dels exercicis d' exámen, dels ingressos en cada una d' ellas, de las *redidias* definitivas de grau académich. Y aixó tot son cuartos.

Pero l' abús no para aquí. No n' hi ha hagut prou ab esterilisar lo migrat resultat que avans se podia treure del estudi oualsevol carrera empetitinlas á gayrebó totes á benefici de subdivisions tals, que han arribat á ferne tres ó quatre diferents d' una sola (la de Filosofia y Lletras, per exemple, la de Ciencias); nó. No n' hi ha hagut prou ab aixó, apesar de la deplorable experiencia que s' portava recullida de la antiga divisió dels estudis de la Facultat de Dret en sas duas seccions de Civil y Canónich y d' Administratió; distinció que 'ns streveriam á creure que ha sigut la base de la funesta *empleomanía*, d' aquest parasitisme forsat de molts homes dotats de certa ilustració y d' aspiracions que no s' veyen pas capassos de guanyarse la vida ab lo sol exercici de sa carrera estroncada, pero que s' consideravan habilitats para pretendre cárrechs públichs y para desempenyar *destinos* del Estat... Ha sigut menester ademés (després de haver rescuítat aqueixa distinció manifesta entre Carreras y *Carreretas* ab totes sas conseqüencias, que representa

una multiplicació dels títols de Llicenciat y de Docter y un augment dels consegüents deets y gastos), establir l' incompreensible *exercici d' ingrés* en las diverses facultats para tots los batxillers, malgrat la suficiencia acreditada per aquest títol mateix, ab tota sa récula, com ja s' compendrà, d' instancias documentadas y plenas de sellos, de pagos de drets, de inscripcions de matricula...

Com si aixó no fos prou, las més frescos disposicions legals sobre llibres de *text* prescriuen que la adquisició d' aquestos será *obligatoria* per l' alumno... ¡Obligatori!... Igual que si per ventura aquell que estudia en un llibre d' altri no pogués apendre exactament lo mateix que si ho fes en un de propi...

En fi, que no volém insistir més sobre d' aqueixa desgraciada materia perque temém que parlaríam potser un rích massa. Pero quan reflexionám que, apesar del doll de diners que representarà á no tardar gayre para l' Estat la implantació de las novas reformas d' Instrucció pública, encare hi han pobles hont lo municipi no paga als mestres de las escolas primarias, encare hi han provincias subalternes que no poden ab lo sosteniment de sos Instituts de *segona ensenyansa* y Universitats mateixas categorías de professors que prestan sos serveys en una forma absolutament gratuita; allavors, allavors si que 'ns preguntém, admirats, si es que la nobilíssima funció social de la Ensenyansa se l' han encarregada á si mateixos los Estats en profit propi y com á un recurs financier ó bé si la exercixen en interés del ciutada, desde 'l moment en que ni ella resulta gens barata al estudiant ni tampoch es prou productiva para 'l mestre.

MAX.

La regeneració agrícola

Quan se diu que l' agricultura espanyola esté en estat rudimentari, que 'ls cultius se fan en dolentias condicions económicas, que encareixen lo preu de cest de las materias agrícoles; quan se parla de l' ignorancia dels pagesos y dels herms del centre de la península, ne s' exagera mica; tot quant se digui, es poch comparat ab la realitat. Pero 'ls que s' creuen que aquets mals son curables en un temps relativament curt ab l' emplee dels adobs químichs, maquinaria agrícola y canale de regar, descoñeixen la fondaria del mal que impedeix lo desenrotllo de la producció agrícola en bona part de la península; perque 'ls canals no poden portar cap benefici positiu si 'ls rius no porten aygua, ni la maquinaria agrícola, ni 'ls adobs químichs poden dar cap resultat empleant per agricultors que tenen de recorre á l' usura para adquirirlos y están mancats de coneixements para emplearlos profitosamente.

Y aixó es lo que desgraciadament succeheix en la part central d' Espanya. Ningú mes interessat en la regeneració agrícola de las estepas centrals que las regions industrials de la periferia; perque aixis tindriam un mercat segur ahent vendre á bon preu los productos manufacturats, pero cel dir la veritat y no ferse ilusions: aquest problema ha devingut quasi insoluble per l' abandono en que l' Estat espanyol ha deixat tot lo relatiu á obras públics y reprobació de bostos y á l' incuria y deixadesa, á la falta de iniciativas dels pobles que habitan aquellas regions.

Quan los rius portan poca aygua procedent de la fossa de neus y las vessants de las montanyas ahont

naixen ells y 'ls seus afluenta, están desprovistos d'arbres y de vegetació, el canalisar los es feyna perduda perque, á l' istia que es quan fa més falta l' aygua, venen sechs, si plou fort inundan los plans y fan desgracias. Ademés el posar á las terras vehinas un canal en condicions de regar es tasca llarga, se necessitan capitals y temps.

La maquinaria agrícola los adobs quimichs, los cultius intensius, no serveixen sense una sòlida instrucció en las classes agrícoles, sense bonas y ràpidas vias de comunicació, y aixó desgraciadament manca en absolut en casi totas las regions d' Espanya.

Lo problema de la regeneració d' aquestas regions no es pàs cosa fàcil; ben al revés, molt difícil, y pera intentar lo precisan dos factors, que son un gran capital á emplear en obras públicas, principelment vias de comunicació, y en la replantació de boscos y d' arbres, y en segon lloch se necessita temps perque el creixement d' aquets arbres y la consegüent modificació de las condicions meteorològicas del centre d' Espanya, ni poden improvisarse, ni poden comprarse ab diners.

No depén tot de l' acció del Estat l' influencia benefactora d' aquest, tindria d' aner acompanyada del desvellament de l' iniciativa individual. Plantejan aixó lo problema de la regeneració agrícola de que tant parla an Gasset y la premsa ministerial no hi ha mes remey que ésser pessimista, perque 'as faltan tots los elements necessaris; ens falta Govern capás de realisar las milloras, capital pera intentarlas, iniciatives dels pobles del centre y temps.

Afortunadament no totas las regions espanyolas están tan strassadas agrícolament com las del centre, ni tenen condicions tan desfavorables pera l' desenrotllol agrícola. Quasi teta la periferia de la península y especialment Murcia, Valencia, Catalunya y Andalusia, están incomparablement més avansades y en condicions de millorar llur producció, y en aquestas regions es també ahont están mes desenrotlladas las iniciatives privades.

Aquesta diferenciació tindria d' ésser la base, lo fonament pera resoldre l' problema de la regeneració de tot Espanya, per que un país ignorant y pobre no té regeneració possible.

L' iniciativa del Estat tindria de concretarse allí ahont n' hi ha menos d' individuals y allí ahont l' estrás es més manifest. La repoblació dels boscos, las plantacions d' arbres, l' obertura de vias de comunicació, seria l' obra profitosa, á fer en tota la part central de la península.

Als de la periferia y especialment Catalunya, n' hi hauria prou ab que 's deixés desenrotllar totas las iniciatives privades que 's desenrotllessin, ab que concedís facultats y especialment á una Diputació catalana pera contractar empréstitts destinats á obras públicas, recaudació y repart de tributs y establiment de centres d' ensenyansa agrícola, teòrics y pràctichs. L' estimul natural que 's desenrotllaria entre las diferentas regions y l' esperit d' imitació difundirían rápidament los avenses.

Aixó juntat á l' administració recta y honrada, la disminució de las innumerables cargas que pesan sobre l' agricultor espanyol que tributa per innumerables conceptes, es l' obra patriótica á fer y l' única pràcticament possible dadas las condicions especials que atravesa l' agricultura á Espanya.

Tot lo que no sia fer aquesta obra es perdre l' temps en programas més ó menos llampants però de cap consistencia y sense realitat.

J. AGUILERA.

Una carta

Sr. D. JOSEPH FERRÉ Y GENDRE.

Present.

Amich y company:

Allunyat de las tasques periodísticas m' ha sorprés som bon recort, dedicantme la poesia que publica en l' últim número del diari de sa direcció.

Lo meu nom imprés en lletres de motlle en Lo SOMATENT m' ha fet evocar los temps en que ma ploma, sempre disposada al be de la ciutat, lo nedria ab sa inspiració, y m' ha estimulat á que li adreßés la present res més que pera testimoniarli que la vida y l' benestar de la meva patria, may, ni ara tampoch, m' han sigut indiferents.

Problemas, y problemas quina solució no s' ovira per cap encontrada, com los de la portada d' aygues y l' manteniment del Institut de 2.^a ensenyansa, reclaman de tot bon reussench la seva atenció y l' seu estudi: lo primer perque afecta á la vida del organisme y l' segon a la vida intelectual.

Sobre la portada d' aygues ja molts hi han donat la seva opinió, sense fonamentarla, perque no tothom

posseeix los coneixements que l' assumpto exigeix, coneixements que desconoch jo també.

Y malgrat d' aixó, quan la voluntat vol ferho, parlentne y pariantne cada dia, sense desmay, lo lector se satura d' una atmósfera húmida y comentada en bé ó en mal l' escrit, extenent lo radi d' acció més enllá del grupo polítich que empren tan favorable com patriótica campanya, y qui sap si l' Ajuntament mortificat ó apremiat pels comentaris dels seus representats, empendria decidit la ruta que 'as ha de portar l' aygua.

Callant y esperant que ploqui, com diaspale passat, no es fàcil conseguir los nostros desitjos.

L' Institut, es una desgracia, més que una desgracia, una calamitat per Reus, ja que no sols xucla á las caixas del Ajuntament pel dínal que costa l' seu manteniment, sino que també delma á una part del nostre jovent que arriba als 17 anys sense la virilitat que fa ovirar la seva robusta organizació, y á molts d' ells los hi extent patent d' emigració cap als grans centres industrials, ahont poden trobar colecció d' escrivent en alguna de las casas de comerç allí establertas.

Y baix aquestos aspectes l' Institut á Reus no hi convé.

Pero dit centre docent es l' esqué de que molts pares visquin quatre ó cinch anys en felaguers ilusió; es la porta que obra l' camí pera que 's desenrotllin inteligencias privilegiadas, que com las d' en Mata y altres filis meritissimas que hem tingat, omplenan de gloria la nostra ciutat; y es, en una paraula, l' únic camí, ahont no poguents parlar de política, s' enraona de literatura, de ciencia y d' art.

Suprimir l' Institut, considerat l' assumpto com á cosa económica, es lo disbarat més gran que pot concebirse. Costan més, molt més, los empleats de Consums, y en camí no 's pensa en treurels.

Y suprimir l' Institut, ¿quante diners més tindria l' Ajuntament al cap del any?

Cap. Rodonament cap. Quedería menos empanyat ab l' hisenda, pero, ¿quí pensa en quedar més ó menos empanyat ab un Govern que, fora de lo que passá á n' en Dato y l' que li passa de no poder canviar l' Ajuntament, de Reus ni se 'n recorda may?

Li devém massa diners al Tresor públich pera que 20.000 pessetas ens fassin torcer de camí, y suprimir lo que ab més orgull podém ensenyar al foraster.

Dispensi que m' hagi inmiscuít en aquestos assumptos, pero, ¿quante diners més tindria l' Ajuntament, de Reus ni se 'n recorda may?

Li devém massa diners al Tresor públich pera que 20.000 pessetas ens fassin torcer de camí, y suprimir lo que ab més orgull podém ensenyar al foraster.

Ja ho diuhen bé que geni y figura....

Son amich y company.

FRANCESC COLOM Y ESCODA.

Molt agraïm á nostre estimat amich Sr. Colóm y Escoda las precedents ratillas, que de sa carta 'ns dedica, y patrióticas indicacions que 'ns fá en la mateixa, però qu' zen dirém ja de la portada d' ayguas á n' aquesta ciutat que no a' hagi dit?

De la manera que s' han posat las cosas en aquest assumpto de trascendental interés pera Reus, no hi trebém, després de tot, mes que una solució, ha de disposar d' un capital considerable pera realisar un projecte, l' únic que podria salvar aquesta necessitat y pera quin també seria indispensable la protecció del govern, pero desgraciadament té molts anys que 'ns governan homes d' estat que miren de la nació espanyola mes enllá de Madrid.

Podria trobarse en la cuestió de las ayguas quelcom que cobrés las necessitats mes apremians, mes no la solució necessaria pera la vida comercial de Reus, sens portar á la pràctica l' únic projecte salvador que avans indiquém y que no poch's haurán exposat ja.

Que, ab tot, se podria fer més ó menos en aquest assumpto?... Hi estém conformes, pero, en tot nostre patriotisme y grans desitjos per ter aquest més ó menos, no podém evitar que al sortir un nou projecte neixin ab éll, dels mateixos patriotes, sens fi d' enemichs disposats á combatrel.

Aixís las cosas, no podém esperar sino d' un miracle que 'ns treguí de la trista situació en que, respecte la cuestió d' ayguas, nos trobém.

Lo del Institut ja es altra cosa, si bé no de tanta importancia, no per aixó deixa de careixer, pero que segons lo acordat en la reunió tinguda aprop d' aquest assumpto y en la darrera sessió de nostre Excm. Ajuntament, se segueix una conducta sobre l' mateix satisfactoria y devém per ara confiar, esperar y callar, solzament ocupárenos quan de nostra humil cooperació necessitin los encarregats de vetllar pel bé dels interessos d' aquesta ciutat.

Creyant, donchs, que lo breument exposat satisfi-

rá 'ls bons propòsits del senyor Colóm en particular y á la opinió en general, se repeteix de V. sñm. amich y company,

JOSEPH FERRÉ Y GENDRE.

¿Hi tornarem á ser?

Copiém:

«Manifestación catalanista»

Se atribuye gran importancia en Madrid á la que se verificó en Olot.

La junta directiva de la «Unión catalanista» asistió á dicha reunión.

Ha sido recibida la comisión de la referida junta con vitores y aclamaciones.

En el mitin verificado en dicha ciudad se han pronunciado discursos entusiastas en favor de las ideas catalanistas.

Al terminarse la reunión, y en las calles del tránsito por donde ha discurrido la comisión se han producido grandes ovaciones, cantando «Els segadors».

En los ministerios de la Gobernación y de la Guerra se han recibido despachos cifrados dando noticias de esta manifestación.

Con este motivo se cree que aumentarán las represalias contra el catalanismo.»

Tot aixó ó no vol dir res, ó 'ns anuncia un crudeixement en la campanya de grolierias, calumnias, insults y desvergonyas ab que fa temps nos honra la *hidalgua* de Ponent, ensá que no pot desahogarse ab los tagals, cubans ni yanquis.

En quant al augment de las represalias envers nosaltres, no sabém com pugui ferse. Pera 'ls catalanistas no hi ha la constitució que garantisí los drets dels restants habitants del Estat espanyol; las denuncias, multas y empresonaments sovintejan que fa fredat, fins l' entrar en una població portant al cotxe la senyera catalana es motiu pera empresonar ab un rigor qu' esparvera; nostre himne, ben diferent de la axulapada marxa de Cadis, no pot sortir del sagrat de nostra llar.

Més ja poden fer: los catalanistas segurs de que no cometém cap crim al ayamar nostra mare Catalunya desitjantli totas las benhauransas que mereix; al trevellar per la reivindicació de sas gloriosas libertats, necessarias á son desenrotllol y benestar, que á tort y dret li foren arrancadas; al volguer treurens de demunt lo feixuch pes d' un centralisme uniformista, xorch, inepte y desmoralizat que 'ns ofega, mata y arruina moral y materialment; al demanar se 'ns respecti la llengua de nostros avis, los nostros y costum que 'ns deixaran, nostras llars y constitució interna com á poble que vol viurer la vida de la libertat digna y honrada de que disfrutá en algún temps, respectant la dels restants; com també al lluytar dins de la llei per aquesta causa santa y gloriosa; com no som *hidalgos* pera pretendre imposar per la forsa nostra llengua, costums, lleys y modo de pensar als altres pobles ni menys ambicioném dominarlos pera fruir y viurer á la seva esquena; esperarém tranquils y serens totas las persecucions injustas, totas las ponentadas que sobre nosaltres vulguin descarregar, sense retrocedir un pam en lo camí emprés envers la reconquesta de nostros tradicionals libertats aixoplugats per aquell gloriós penó que passeja triomfant pel mon sense deixar rascum d' odís, rencunies, ni malvolenses.

CRÓNICA

Segons tenim entés los socis de la «Lliga Catalanista» d' aquesta ciutat están de lo més animat pera celebrar una vetllada pera commemorar la histórica fetxa del «11 de Setembre de 1714», que de portarse á cap se verificaria l' tercer diumenge del mes vinent.

En dita vetllada s'insuguraria, al ensemps, oficialment lo nou local que ocupa la «Lliga».

Son varias las personas que posseeixen apartat á l' Administració de Correus d' aquesta ciutat que han fet arribar fins á nosaltres sa ven pera pregarnos preguntessim desde aquestas columnas al Sr. Administrador, si es de llei que la correspondencia á domicili 's reparteixi mitja hora avans que l' entrega de la que va destinada als «apartats de correus.»

Quedan servits.

A jutjar per las noticias que hi llegim en la premsa de nostra regió, ha plogat en la major part de pobles de Catalunya, causant danys de consideració en totas parts hont ha tocat més de ferm la pluja.

Llegim en «La Renaixensa» de diumenge:

«A h'ir, á las deu del matí, en la iglesia de Sant Felip Neri contragué matrimoni nostre estimat amich y company de casa En Lloís Millet, director del Orfeó Catalá, ab la simpática senyoreta D.ª Dolors Millet y

Villá. Fou un acte verament commovedor é impo-
nent, puig á més de la solemnitat propia hi con-
tribuí la Copella de dita iglesia, fundada per lo con-
trayent, cantant durant la celebració del sent sacrifici
de la missa de núvis diferents composicions dels mes-
tres Victoria, Palestrina, Mozart, Bordes y Millet, pas-
sant després los invitats á la Vaqueria Suíssa del
Parch, hont foren obsequiats ab un espléndit diner,
regnant la major armonia, acabant dita festa ab calu-
rosos brindis per los mestres Nicolau, García Robles,
Vives y altres, dominant sempre la nota patriótica y
y finalisant dit acte entonant tots los assistents un
himne patriótic.

Desitjém als núvis una llarga lluna de mel, do-
nantles nostra més coral enhorabona.

Tenim entés que 'ls senyors que componen la
«Banda de guitarras y bandurrias del Centro de Lec-
tura» projecta obsequiar en una serenata á sos senyors
socs protectors y á la premsa local, pera quin cas
ha ensajat un bon nombre d'escullidas pessas de las
que figuran en son extens repertori.

Molt celebrém lo bon proposit dels senyors que
componen la citada banda y molt més los avenços que
en lo poch temps de sa reorganización ha fet, lo qu' ens
fa esperansar conquestas de nous llorers pera satisfac-
ció y gloria del instructiu «Centro de Lectura».

Diuenge per la nit tinguerem lo gust de visitar
bren estona 'ls hortets «La Verbena», «L Brinco» y
«L Armonia», havent pogut apreciar en tots tres, lo
bon humor que hi regna entre 'l socis y la nombrosa
concurrència que, tant de jovens com de bonicas gen-
xetas animava aquells espayosos llocs.

En un confrare de Tarragona hi trobém las se-
güents ratlles que no podém deixar passar sens co-
mentari.

«Fins á nosaltres arribá ahir lo rumor de que en
los Jochs Florals de Tortosa havia obtingut la flor na-
tural lo treball «Por le paz», original de nostre parti-
cular amic h' inspirat poeta don Angel del Arco Mo-
linero.»

La noticia no pot ser més prematura y sino, vegin
lo que del fallo n diu la premsa de Tortosa del mateix
dia en que s doná á llum la transcrita gatzetilla:

«A pesar d' haver comensat lo dimars últim á ce-
lebrat reunions lo Jurat calificador dels treballs pre-
sentats al Certámen literari, encara no ha pogut tras-
lluhirse qui s' agraciá ab la «flor natural».

S' explica aquesta tardansa per ser en número de
154 los treballs presentats y haver resolt lo Jurat no
anticipat cap noticia fins haver acabat per complert
sa delicada missió.»

Y de totes maneres ja sap lo Jurat d' aquell certá-
men, pel que li pugni convenir, que la poesia «Por le
paz» es de D. A. del Arco.»

Ab objecte de facilitar la assistencia á la festa ma-
jor de Vilafranca, la Companyia de M. Z. A. ha acordat
establir un servey especial de viatgers ab bitllets
d' anada y tornada de segona y tercera classes, á preus
reduhíts, desde varias Estacions de la Red Catalana a
la de Vilafranca y regrés.

La expensió dels referits bitllets, tindrà lloch en
los dias 28, 29, 30, 31 del present mes, y 1 de Sep-
tembre próxim; servint pera regressar en los mateixos
dias y durant los dias 2, y 3 de Septiembre próxim.

Diuen de Tarragona que á consecuencia de las
dárteras pluhas experimentá una gran avinguda lo riu
Francolí, arrestrant la corrent gran cantitat d' avella-
nas tendres, fruytes y algún arbre, lo que proba que
las pluhas han sigut copiosas en los pobles propers al
mateix.

Lo recaudat en lo dia d' ahir en la Administració
de consums per diferents especies puja á la cantitat
de 1223'44 pessetas.

Correspondencia particular de LO SOMATENT

Espluga de Francoí 26 Agost 1900.

Senyor Director:

Molt senyor meu: Ahir y avuy corria la veu de
que en lo punt conegut pels Plans de Rojals, prop
d' aquella població han sigut trobats assensinals á
dos pastors de Vilaverd, pare y fill, que conduhian
los remats á fira de Prades. Ab tal motiu sembla que
'l Jutjet d' instrucció de Montblanch ha sortit pera
aquella població ab objecte d' instruhir diligencias.
Aquest fet ha causat la més fonda indignació entre
las personas honradas de tota aquesta rodalia.

Desde ahir que 'l cel ens ve regalant una suau y
abundosa pluja que ha vingut á posar terme á las
xafagosas calors que veniam sentint y á portar la
alegria á la classe agrícola que venia contemplant
com 'as cullitas y plantius anavan decayent per la
españosa sequetat que s' estava sufrint.

En las masías y xalets del entorn de l' siguiu
ferruginosa hi regna encara la animació y alegría
consegüent. Diariament s' organisan y s' verifican
excursions als punts més pintoreschs d' aquesta en-
contrada, además de las festas intimas en que la
gent jove s' espiaya y s' diverteix.

Sentirem las contrarietats de V. y celebrarem son
deslliurament. No hi ha remey. Totes las causas te-
nen sos mártirs.

Lo Corresponsal.

Secció oficial

Registre civil

dels dias 26 y 27 de Agost de 1900

Naixements

Francisca Munté Gili de Narsis y Maria.—Antonia
Pallejá Sabaté d' Enrich y Lluïsa.

Matrimonis

Cap.

Defuncions

Agusti Fort Solé, 4 mesos, 2.ª Rose 3.

Secció religiosa

Sant d' avuy.—Sant Agusti.

Sant de dem.—La degollació de S. Joan Batista.

Secció comercial

Bolsi de Reus

CARRER MONTEROLS, 27.

Cotissació á Barcelona á las 4 de la tarde d' ahir.

Interior	73'11	Cubas del 86	86'62
Colonial		Cubas del 90	72'46
Orenses	23'95	Amortisable	92'20
Norts	53'65	Ob. 5 p ^o Almansa	
Alicants	79'65	Id. 3 p ^o Fransas	52'62
Filipinas			

PARIS

MADRID

Exterior	72'70	Interior	73'05
		GIROS	
París	29'	Londres	32'47

J. Marsans Pot

Representant, Joaquín Sociats

CARRER SANTA ANNA, 26.

Cotissació á Barcelona á las 4 de la tarde del día d,
ahir.

Interior	73'15	Adusnes	
Amortisable 5 0/0	92'20	Norts	53'65
Colonial		Alicants	79'65
Cubas 1886	86'62	Orenses	24'
Cubas 1890	72'50	Obs. 6 Fransas	96'
Filipinas	91'25	Id. 3 0/0	52'62
Exterior París	72'70	Id. Almansa 3 0/0	
		GIROS	
París	29'00	Londres	32'47

Anuncis particulars

La veu de la veritat

Desde més de quinze anys los medicaments COS-
TANZI son los únics que curan qualsevol malaltia
venérea ó sífilítica.

Pera més detalls llegeixis en 4.ª página **Miraculo-
os confits ó Injecció anti-venéreas y Roobs
anti-sifilítich COSTANZI.**

COLEGI DE NTRA. SRA. DEL PILAR

DIRIGIT PER

D.ª Angela Maleras Fabregat

Desde 'l primer de Septiembre quedan obertas en dit

PASTILLAS # FONT
Cloro-Boro-Sodicas á la Cocalna y al Mentol

Son lo millor remey en las laringitis catarrals en general, amigdalitis y faringo-laringitis, tant exudativa
com ulcerosa y granulosa; tos faríngea, ronquera, afonia y en general en las inflamacions de la gola, etc.

Diposit general. Farmacia de A. SERRA.—REUS.

De venta en todas las bonas farmacias y principals droguerías.

CENTRO DE TRADUCCIONS

Escola de Teneduria, Francés, Inglés y demás estudios de Comers

DIRIGIDA PER

D. ZACARÍAS HERRERO

Graduat de la Escola Superior de Comers de Barcelona

MONTEROLS, 10, segon.—REUS.

Primera y única d' aquesta ciutat ab titol ó qual director perteneixi á la carrera
y ab dedicació exclusiva á la ensenyansa mercantil.

Honoraris, cinch pessetas mensuals

colegi, establert en lo carrer de Santa Anna núm. 21, pri-
mer, las classes corresponents á la instrucció primaria,
y superior, las de labor y las de Dibuix, Música y Fran-
cés. Clases especiales de 8 á 9 del matí y de 12 á una de
tarde.

Colegi de 1.ª y 2.ª ensenyansa

Escola de Comers

DEL
INSTITUT DE REUS

Director espiritual

Rnt. Doctor D. RAMON MINGUE L

Están obertas las matrículas para la segona ensenyan-
sa, Teneduria de Llibres, Francés, Inglés, Italiá, Carre-
ras Mercantils de Perit y Professor, tots los graus de la
primera ensenyansa, Música, Dibuix y Gimnassia.

Nostra Escola de Comers es la única d' aquesta pro-
vincia, que per l' excm. senyor Ministre d' Instrucció
pública y Bellas Arts, te concedida comissió de exámens
de la Escola Oficial de Comers de Barcelona.

Pera totas 'las ensenyansas s' admeten alumnos in-
terns, mitj pensionistas, encarregats y externs.

Pera més detalls dirigirse á la Secretaria del Colegi

Lo Director,

JOSEPH OLLÉ.

COLEGI DE 1.ª Y 2.ª ENSENYANSA

DE
NTRA. SRA. DE MISERICORDIA

DIRIGIT PER

D. Joseph Maria Domingo

Llicenciat en Ciencias

Reus.—Arrabal alt de Jesús, 44.—Reus.

Lo dia primer de Juny doná principi un cursat pre-
paratori pera l' exámen d' ingrés indispensable als que
desitjin cursar lo Batxillerat.

Durant l' istiu continuarán obertas las classes de Pár-
vuls, Elemental Superior y las especiales para Senyoretas
de 8 á 9 y de 12 á 1.

Lo dia 15 del próxim Setembre s' obrirá la matrícula
para las classes de 2.ª ensenyansa, comers, dibuix, pintu-
ra, gimnassia, solfeig y música vocal é instrumental; totas
á cárrech de reputats Professors.

Existeix també en lo Colegi la Sucursal del Seminari
de Tarragona.

Director espiritual lo Rvnt. D. Pau Cesari.

Professor de Religió lo Rvnt. D. Joan Rius.

Los resultats en la ensenyansa son positius, la educa-
ció cristiana y 'l tracte ab los pensionistas es de familia,
precurantlosi una alimentació abundant y nutritiva.

S' admeten pensionistas, mitj-pensionistas y externs.

Reus 27 de Maig de 1900.

Telégramas

Madrid 27.

Entre 'ls decretos del ministeri de la Guerra que
avuy s' evían á la firma de la Reyna n' hi ha un
crident al servey militar als reclutas compresos en l'
artículo 31 de la Ley de reclutament y als procedents
de la revisió d' aquest any que pe teneixen a s reem-
plazos de 1897, 98 y 99, h'n sigut d-clarats útils y
no 'ls hi ha correspost ser excedents pel número ob-
tingut en lo sorteig de reemplás respectiv.

Lo número de reclutas que entraran á las filas se-
rá de 11.696 que servirán en lo exércit y en lo cos d'
infanteria de marina.

—Lo senyor Dato ha dit que no sap res de que s'
hagi telegrafiat al estranger lo retrás del viatge dels
Reys al Ferrol.

També n-ga que s' hagin rebut protestas de Pon-
tevedra per la suspensió del viatge regi á aquella
ciutat.

D'u que tampoch es cert que s' hagi autorisat á
cap corporació pera destinar créditos á festas ab motiu
del viatge dels Reys.

Lo senyor Dato ha dut á la firma de la Reyna lo
dret relatiu á reglamentació y estadística del treball.

Parlant de las conferencias que 'l senyor Paraiso
ha celebrat ab diferents personages polítichs, ha dit
que no 'l preocupan gens aquestos treballs.

Imp. C. Ferrando, Plassa de la Constitució, 7.

MIRACULOSOS CONFITS COSTANZI

INJECCIÓ ANTIVENEREOS Y ROOB ANTISIFILITICH

No pocs envejosos sufren grandement per lo favor cada dia més creixent que mereixen del públich de totes nacions los Remeis Costanzi, que han curat mils de malalts de venereo y sífilis encare sent sos mals crónichs de més de 20 anys.

Dits medicaments son d'efecte tan maravellosos pera la *estronyiment uretrals*, que en 20 ó 30 dias están totalment curats, evitant ademés las perillosas *candellillas*. En dos ó tres dias será radicalment curada la *purgació recent* y en cinch ó sis dias la *crónica* y gota militar. Inmillorable pera las *úlceras y flujos blancos de las donas, arenillas y catarros de la vejiga, escorozos uretrales, calcules, retencions d'orina y demés infeccions genito urinarias* y especialment la *sífilis* encare que sea hereditaria. Pera la curació de la *sífilis*, lo Roob ha donat probas patents d'una superioritat incontestable sobre tots los antisifilitichs fins ara coneguts, porque es l'únic que no conté *loduro de Potasio* ni cap *sustancia Mercurial*. Per lo contrari, la missió del Roob estriba precisament en contrarestar los efectos de tals sustancias, tan desastrosos pera la salut, ja que com es sabut causan malalties no molt fácils de curar. Lo Roob te ademés la ventatja de poderse usar ab profit en cua/sevol mes del any. Als incredols se 'ls hi admet lo pago una vegada curats, previ lo tracte especial y exclusiu ab l'inventor. Carrer Diputació, 435, Barcelona. — Preu de la *Injecció Costanzi*, pessetas 4. Preu dels Confits antivenereos pera quins no vulguin usar injeccions, pesseta 5. Roob antisifilitich, lo Frasco, pessetas 4. Pera provincias afegir pessetas 1'00. Dits medicaments están de venta en totes las Farmacias. A Reus en la Farmacia de D. Anton Serra, Arrabal de Santa Anna, 80, en la del Dr. Carpa y en la Drogueria de D. Francisco Freixa Plassa de Prim, 1.

LLET PURA DE VACA

VACAS SUSSAS

Hort de Pau Abelló

Se ven al carrer primer del Roser núm. 4.

ALTAS

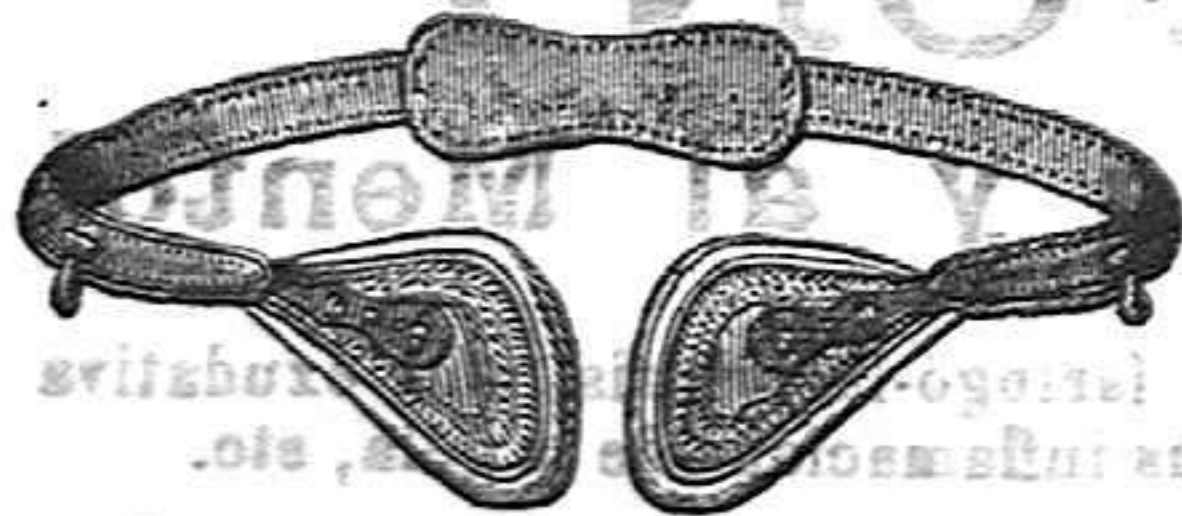
BAIXAS

para la contribució

Se 'n venen en la Imprempta d'aquest diari.

Publicacions regionalistas que s'rahen en aquesta Redacció.

«La Renaixensa», diari de Catalunya; «Diari de Catalunya», «Jovenut»; setmanari; «L'Art del Pagés», quinzenari; «Lo Teatro Regional», setmanari; «Lo Teato Catalá» setmanari, tots de Barcelona. — «La Veu del Ampurdá», setmanari, de Figueras. — «La Veu de Montserrat», setmanari, de Vich. — «La Costa de Llevant», setmanari, de Blanes. — «L'Olot», setmanari, y «Sancho Novo», de Olot. — «Lo Geronés», setmanari, de Girona. — «La Veu del Vallés» setmanari, de Granollers. — «Lo Vendrellench», setmanari, del Vendrell. — «Lo Camp de Tarragona», setmanari, de Tarragona. — «La Veu de Tortosa», setmanari, de Tortosa. — «La Revista Gallega», setmanari de Coruña (Galicia). — «Euskalduna», setmanari de Bilbao (Biscaya). — «El Eco del Guadalupe», de Alcañiz y «El Compromiso» de Caspe (Aragó).

IMPORTANTÍSSIM

als herniats (Trencats)

Lo que acredita a una casa de comers no son precisament las alabansas inusitadas ni 'l reclám de falsos remittis y certificats, medís molt empleats en las grans capitals; pero aquí, ahont tots nos coneixém, sols los fets ab sa incontrastable elocuencia assentan las reputacions; per aixó aquesta casa s'enorgulleix d'haver fet de cada comprador un parroquí y de cada parroquí un propagandista entusiasta.

Son molts los que han acudit a consultarme creguts d'estar herniats (trencats) y fet lo regoneixement s'han convensut de lo contrari.

La opinió dels senyors facultatius d'aquesta comarca respecte al meu establiment «La Creu Roja» y 'ls set anys de práctica en la casa Clauselles de Barcelona, son garantias que no elyida 'l públich.

Braguers de tota classe lo més práctic y modern pera la curació de las hernias

Especialitat en braguers de cauchuc pera la completa y prompta curació dels tendres infants.

Elastichs omoplátics pera evitar lo carregament d'espaldas.

Faixas hipogástricas pera corregir la dilatació y abultació del ventre.

JOSEPH PUJOL

cirurgia especialista en lo tractament de las hernias.

ESTABLIMENT LA CREU ROJA PLASSA DE PRIM.-REUS

Ferrocarril economic de Reus a Salou

Servey de trens

que regirá desde 'l 1 de Juliol de 1890.

SORTIDAS DE REUS

A las	4'10	matí
»	5'45	»
»	7'20	»
»	8'09	»
»	9'00	»
»	10'48	»
A las	12'35	tarde
»	2'32	»
»	3'14	»
»	3'56	»
»	4'38	»
»	5'20	»
»	6'02	»
»	6'44	»
»	7'24	»

SORTIDAS DE SALOU

A las	4'58	matí
»	6'30	»
»	7'21	»
»	8'10	»
»	10'01	»
»	10'49	»
A las	2'33	tarde
»	3'15	»
»	3'57	»
»	4'39	»
»	5'21	»
»	6'03	»
»	6'45	»
A las	7'25	nit
»	8'15	»

Servey de trens combinats desde la Closa de Mestres a la estació.

SORTIDAS DE LA CLOSA DE MESTRES

Matí: 5'40, 7'12, 8'00, 8'45, 10'40.

Tarde: 12'30, 2'15, 3'10, 3'52, 4'34, 5'16, 5'58, 6'40, 7'20.

Lo tren que surt de Reus a las 4'10 del matí y 'l que surt de Salou a las 8'15 de la nit no tenen enllás ab lo tranvia.

Servey dels trens de viatjers

De Mora a Reus

SORTIDA	ARRIBADA
4'49 m.	tren de mercancías ab cotxes de 3.ª classe 7'54 m.
5'45 m.	tren exprés ab cotxes de 1.ª classe..... 7'01 m.
8'11 m.	tren mercancías cotxes de 2.ª y 3.ª classe 12'31 t.
11'02 t.	tren correo ab cotxes de 1.ª, 2.ª y 3.ª classe 1'53 t.
5'23 t.	tren de mercancías ab cotxes de 3.ª classe 8'48 n.

De Reus a Mora

SORTIDA	ARRIBADA
7'01 m.	tren de mercancías ab cotxes de 3.ª classe 9'49 m.
1'26 t.	tren correo ab cotxes de 1.ª, 2.ª y 3.ª classe 3'14 t.
3'28 t.	tren de mercancías ab cotxes de 3.ª classe 6'29 t.
7'03 n.	tren de id. ab cotxes 2.ª y 3.ª classe 10'06 n.
9'23 n.	tren exprés ab cotxes de 1.ª classe..... 10'31 n.

De Reus a Barcelona

SORTIDA	ARRIBADA
4'43 m.	tren correo ab cotxes de 1.ª, 2.ª y 3.ª classe (1) 8'22 m. Línea Vilanova
4'43 m.	» » » » 9'41 m. » Vilafranca
7'09 m.	tren exprés ab cotxes de primera classe..... 9'21 m.
1'01 t.	tren de mercancías ab cotxes 2.ª y 3.ª classe 7'34 n.
1'59 t.	tren correo ab cotxes de 1.ª, 2.ª y 3.ª classe..... 5'08 t.
6'35 t.	tren mixto ab cotxes de 2.ª classe (2). ..... 10'13 n.

De Barcelona a Reus

SORTIDA	ARRIBADA
5'25 m.	tren mixto ab cotxes de 2.ª y 3.ª classe (3) 10'17 m. Línea Vilafranca
9'51 m.	tren correo ab cotxes de 1.ª, 2.ª y 3.ª classe 1'01 t.
11'15 m.	tren mercancías ab cotxes de 2.ª y 3.ª classe 6'35 t.
1'55 t.	tren correo ab cotxes de 1.ª, 2.ª y 3.ª classe 5'31 t.
7'02 t.	tren exprés ab cotxes de 1.ª classe..... 9'45 n.

Reus 1 de Juliol de 1890.

- (1) Tráshort a Sant Vicens.
- (2) Idem a Roda y Sant Vicens.
- (3) Idem a Sant Vicens y Roda.

Interessant als viticultors

CARTILLA RÚSTICA

PERA US DEL CULTIVADOR

DE LA

VINYA AMERICANA

PUBLICADA

Per la Redacció de «El Labriego»

Vista la bona acollida que ha meregut la primera edició d'aquesta **CARTILLA RÚSTICA** impresa en idioma catalá, tota vegada que 's vegé agotada en un breu espay de temps, la Redacció de «El Labriego» cregué convenient procedir a sa reimpressió al castellá, degudament aumentada.

Dita **CARTILLA** la forma un volumen en 8.ª major de 140 págines y 's ven al preu de 6 rals l'exemplar en aquesta impremta.